

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache

judecători – Ghenadie Nicolaev și Petru Moraru,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de succesorul părții vătămate, Rîsîpan Elena și de Iskra Lidia, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Dondușeni din 18 martie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 iulie 2015, în cauza penală în privința lui

***Hmîzov Serghei Vladimir**, născut la 24 iulie 1993, originar din Ucraina, Dnepropetrovsk, Liubimovka și domiciliat în s. Țaul, r-nul Dondușeni*

Termenul de examinare a cauzei:

***Prima instanță:** 26.02.2015 – 18.03.2015;*

***Instanța de apel:** 08.04.2015 – 08.07.2015;*

***Instanța de recurs:** 07.12.2015 – 20.01.2016.*

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Dondușeni din 18 martie 2015, adoptată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală – în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, **Hmîzov Serghei Vladimir** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de către Rîsîpan Elena a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța contencioasă.

2. Pentru a pronunța sentința de condamnare, prima instanță a constatat că, Hmîzov Serghei la 30 ianuarie 2015, în jurul orei 17⁰⁰, aflându-se în gospodăria lui Iskra Igor, situată în s. Țaul, r-nul Dondușeni, fiind sub influența băuturilor alcoolice, în rezultatul unor relații ostile apărute între ei, cu scopul de a-i cauza leziuni corporale, intenționat i-a aplicat ultimului două lovituri cu mâna dreaptă în regiunea feții, în urma cărora a căzut jos.

Prelungindu-și acțiunile cu caracter infracțional cu ajutorul unui ceaun de fontă cu volumul de 10 l, 1-a lovit o singură dată cu o intensitate mare în regiunea capului, astfel cauzându-i leziuni corporale grave periculoase pentru viață, în rezultatul cărora Iskra Igor, la 01 februarie 2015 în jurul orei 08⁵⁰ a decedat la spitalul raional.

Astfel, Hmîzov Serghei prin acțiunile sale intenționate a comis infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal - „*Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață și care a provocat decesul victimei*”.

3. Sentința nominalizată a fost contestată cu apel comun de către succesorul părții vătămate Rîsîpan Elena și Iskra Lidia, care au solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri, afirmînd că inculpatul intenționat a solicitat judecarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, cu scopul de a evita o pedeapsă mai aspră și de a tăinui anumite circumstanțe ale cauzei.

La fel, s-a invocat faptul că în prima instanță au fost administrate suficiente probe pentru a dispune încasarea prejudiciului material și moral solicitat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 iulie 2015, apelul declarat de Iskra Lidia a fost respins ca inadmisibil.

Apelul declarat de succesorul părții vătămate Rîsîpan Elena a fost admis, cu casarea parțială a sentinței, în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care s-a dispus încasarea din contul Hmîzov Serghei în beneficiul lui Rîsîpan Elena a sumei de 30 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. Pentru a pronunța decizia adoptată, instanța de apel a constatat că împotriva sentinței primei instanțe au declarat apel comun Iskra Lidia Petru, care este mama victimei Iskra Igor, și succesorul părții vătămate, Rîsîpan Elena.

Potrivit materialelor cauzei penale, prin cerere scrisă Iskra Lidia Petru a refuzat să fie recunoscută în calitate de succesor al victimei (f.d. 17), solicitînd ca drepturile sale să fie reprezentate de fiica sa, Rîsîpan Elena. Anume Rîsîpan Elena a depus cerere și a fost recunoscută prin ordonanța din 04.02.2015 în calitate de succesor a victimei decedate Iskra Igor.

Totodată, în corespundere cu prevederile art. 401 Cod de procedură penală, legiuitorul a prevăzut persoanele abilitate cu drept de apel:

- 1) procurorul, inculpatul – în latura penală și civilă;
- 2) partea vătămată în latura penală;
- 3) partea civilă în latura civilă;
- 4) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare convenite acestora;
- 5) orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

Astfel, reieșind din faptul că Iskra Lidia nu are calitatea procesuală de succesori în prezenta cauză penală, ci cea de martor, instanța de apel a concluzionat de a respinge apelul declarat în partea de Iskra Lidia ca inadmisibil.

Cît privește apelul declarat în partea de succesorul părții vătămate, Rîșpan Elena, instanța de apel a conchis că prima instanță nu a respectat normele procesuale referitor la judecarea acțiunii civile în latura prejudiciului moral și incorect a hotărît admiterea în principiu a acțiunii civile în latura respectivă, lăsînd ca asupra despăgubirilor să hotărască instanța civilă, deoarece temeiul pagubei morale solicitate de succesorul victimei, Rîșpan Elena a fost dovedit în cadrul ședinței judiciare, nefiind restituit un anumit prejudiciu acesteia, cerințele lui Rîșpan Elena fiind în corespundere cu normele legale prevăzute de art. 219 Cod de procedură penală.

La adoptarea soluției, instanța de apel s-a condus și de prevederile art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, potrivit cărora se stabilește că la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral va fi în raport cu suferințele suportate de succesor și va aduce satisfacție pentru prejudiciul moral cauzat, ținînd cont de faptul că succesorul părții vătămate și-a pierdut fratele, prejudiciul moral fiind evident și care necesită o recuperare, evaluată la suma de 30 000 lei.

Totodată, cu referire la cuantumul prejudiciului material, instanța de apel a notat că din materialele cauzei penale rezultă că în cadrul examinării cauzei în prima instanță nu au fost prezentate probe relevante pentru stabilirea cuantumului exact al prejudiciului material cauzat succesorului părții vătămate legate de serviciile funerare ale părții vătămate, soluția primei instanțe în această parte fiind justă și întemeiată.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar comun succesorul părții vătămate Rîșpan Elena și Iskra Lidia, care fără a invoca vreun temei din cele 16 prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrilor

juducătorești, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă echitabilă și să fie admisă integral acțiunea civilă.

În susținerea recursului se punctează că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia de a respinge ca inadmisibil apelul în partea declarată de Iskra Lidia, care este mama părții vătămate. La fel, neîntemeiat a fost diminuat prejudiciul moral suportat, întrucât nu a fost luat în considerație că și lui Iskra Lidia i s-au provocat anumite suferințe fizice și psihice.

De asemenea, se invocă faptul că inculpatul a acceptat judecarea cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale doar cu scopul de a i se stabili o pedeapsă mai blândă, pe când, de fapt, nici măcar nu regretă cele comise, având în vedere că pînă la momentul de față nu și-a cerut scuze pentru fapta comisă.

Aceste circumstanțe denotă că pedeapsa stabilită inculpatului de către instanțele de fond este una prea blândă.

7. Pe marginea recursului a depus referință inculpatul Hmîzov Serghei care a solicitat menținerea deciziei.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, or în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

Studiind materialele dosarului, Colegiul penal atestă că, deși recursul ordinar declarat este unul comun, se conchide asupra faptului că Iskra Lidia nu poate contesta hotărîrea instanței ierarhic inferioare în latura penală și civilă, întrucât aceasta nu posedă calitatea procesuală prevăzută de legea procesual-penală în acest sens.

La acest capitol, instanța de apel corect a sesizat faptul că Iskra Lidia este mama părții vătămate decedate, Iskra Igor, însă la data de 01.02.2015 aceasta a depus o cerere prin care refuză să fie recunoscută în calitate de succesori al victimei, pe motiv că este bolnavă și în etate, delegînd acest drept fiicei sale, Rîsîpan Elena (f.d. 17, vol. I).

Ulterior, Iskra Lidia a fost recunoscută și audiată în calitate de martor (f.d. 18, vol. I).

La circumstanțele constatate mai sus, instanța de apel just și întemeiat a reținut prevederile normei procesual-penale prescrise la art. 401 Cod de procedură penală, unde este stipulat că pot declara apel următoarele persoane:

- 1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă;
- 2) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;
- 3) partea vătămată;
- 4) partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă;

5) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;

6) Apelul poate fi declarat în numele persoanelor menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) - 4) Cod de procedură penală și de către apărător sau reprezentantul lor legal.

Din prevederile enunțate mai sus, se denotă faptul că martorul, calitate procesuală deținută de Iskra Lidia, poate contesta o hotărîre cu apel și/sau recurs ordinar doar în ceea ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acesteia. În contradicție cu această reglementare, prin recursul ordinar comun declarat, Iskra Lidia contestă decizia instanței de apel în latura penală.

Astfel, avînd în vedere că prezentul recurs ordinar este declarat de persoana care este titular al dreptului de recurs, dar nu se conformează condițiilor prescrise la art. 401 Cod de procedură penală, la care face trimitere art. 421 Cod de procedură penală, instanța de recurs urmează a declara inadmisibilitatea acestuia, în partea declarată de Iskra Lidia, întrucît nu corespunde cerințelor de formă și conținut solicitate la art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală.

Referitor la argumentele invocate de către succesorul părții vătămate, Rîșîpan Elena, potrivit cărora consideră că pedeapsa stabilită inculpatului este prea blîndă, deoarece acesta intenționat a acceptat judecarea cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, știind că va beneficia de o reducere a pedepsei, Colegiul penal subliniază că temeiul de examinare a cauzei penale în procedura simplificată prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală îl constituie înscrisul autentic întocmit personal de către inculpat prin care se solicită examinarea cauzei în baza acestei proceduri.

Așadar, la baza declanșării unei asemenea proceduri se află cererea întocmită de inculpat prin care acesta în mod obligatoriu trebuie să indice că este de acord cu învinuirea înaintată, a făcut cunoștință cu aceasta și cu probele acumulate de către organul de urmărire penale, dar și că refuză de a administra probe noi care ar justifica nevinovăția sa.

Totodată, este de menționat că la cerințele menționate mai sus, ce vizează cererea privind administrarea probelor la faza urmăririi penale, legiuitorul nu a prevăzut și o asemenea cerință precum ar fi căința sinceră a inculpatului față de cele comise sau după cum invocă recurenta – înaintarea unor scuze față de succesorul părții vătămate.

Or, împrejurările expuse mai sus, pot fi reținute de către instanța de judecată la individualizarea pedepsei, însă acestea nu constituie temei de examinare a cauzei în baza procedurii simplificate reglementate la art. 364¹ Cod de procedură penală, și prin urmare, faptul că inculpatul nu și-a cerut scuze de cele comise față de succesorul părții vătămate și mama acestuia nicidecum nu se răsfrînge asupra legalității examinării cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale.

Cît privește mărimea prejudiciului moral cauzat, Colegiul penal reamintește că repararea prejudiciului moral trebuie să fie realizată printr-o compensare echitabilă, aceasta presupunînd că nu se poate ignora natura valorilor lezate, dar nici nu se poate constitui în temei al îmbogățirii, pentru că s-ar denatura finalitatea acordării daunelor morale, care trebuie să se producă, în primul rînd, pe plan afectiv și moral.

Deși legiuitorul nu a prevăzut criterii legale pentru determinarea prejudiciului moral, jurisprudența a consacrat totuși anumite repere pentru determinarea despăgubirilor acordate cu acest titlu, precum este echitatea și proporționalitatea.

La caz, instanța de recurs conchide că suma de 30 000 lei este proporțională suferințelor suportate, fiind în măsură să satisfacă principiul echității, evitîndu-se totodată, îmbogățirea fără justă cauză.

Astfel, Colegiul penal ajunge la concluzia că în partea declarată de succesorul părții vătămate, Rîsîpan Elena, recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

Reieșind din viziunea de ansamblu efectuată asupra argumentelor expuse în prezentul recurs ordinar, Colegiul penal constată că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate, iar decizia contestată este pe deplin argumentată prin prisma soluției adoptate, ceea ce impune de a declara inadmisibilitatea recursului de pe rol.

9. În corespundere cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 iulie 2015, în cauza penală în privința lui **Hmîzov Serghei Vladimir**. În partea declarată de succesorul părții vătămate, Rîsîpan Elena, ca fiind vădit neîntemeiat, iar în partea declarată de Iskra Lidia, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 februarie 2016.

Președinte

Judecător

Judecător

Petru Ursache

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru